

Digital dialog i förskolan

– Så kan appar användas för att främja kommunikationen kring barn med NPF

Inledning

Att arbeta med barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) kan kräva extra planering, flexibilitet och lyhördhet för barnets dagsform, mående och behov. För att det ska fungera kan kommunikationen mellan hemmet och förskolan behöva anpassas. Det gäller inte minst när vårdnadshavaren själv också har en NPF-diagnos och kanske har svårare att ta till sig muntlig information vid stressiga lämningar och hämtningar.

Muntlig kommunikation är fortfarande det dominerande sättet att överföra information i förskolan – enligt vår undersökning sker kommunikationen muntligt enligt 98 % av personalen och 93 % av vårdnadshavarna. Samtidigt lyfter både pedagoger och föräldrar flera utmaningar med detta: muntlig information kan lätt glömmas bort och gå förlorad om rätt personal inte är på plats, eller upplevas som känslig att ta emot i stunden. Dessutom innebär det ofta att samtalet sker om barnet, i barnets närvaro – istället för att barnet ges utrymme att vara i fokus vid lämning och hämtning.

Appar för förskolor, som exempelvis Unikum, Meitner eller Skolplattformen, har potential att fungera som ett värdefullt komplement till muntlig kommunikation. Men vår undersökning visar att endast en fjärdedel av pedagogerna och 15 % av vårdnadshavarna använder förskolans app för direkt kommunikation gällande barnens behov. För att detta ska förändras lyfter pedagogerna främst behov av tydliga riktlinjer, tillgång till färdiga checklistor samt avsatt tid för att både fylla i och ta del av information.

Det här materialet är riktat till dig som är rektor och vill utforska hur ni på ett enkelt och hållbart sätt kan använda förskolans app för att stärka dialogen med vårdnadshavare – inte minst när det gäller barn med särskilda behov. Hur kan appen

användas för att förenkla kommunikationen, och samtidigt säkerställa att ni följer GDPR och andra etiska riktlinjer? Vad krävs för att digital kommunikation ska fungera i praktiken?

Nedan finns information samt konkreta rekommendationer om vad som kan fungera som stöd i arbetet.

GDPR i klartext

Många rektorer och pedagoger undviker att dela vardagsnära information – som barnets humör, sömn, matvanor eller behov av särskilt stöd – eftersom GDPR:s juridiska formuleringar ofta upplevs som snåriga och svåra att tillämpa i praktiken.

Det är lätt att tro att appen i sig sätter gränserna, men verkligheten är att det alltid är den personuppgiftsansvarige som avgör vilka uppgifter som får hanteras och hur. I kommunala förskolor är det kommunen som tar de besluten, medan ansvaret i en fristående förskola ligger hos rektor eller huvudman. Följden blir att exakt samma app – till exempel Unikum eller TYRA (två appar som är vanligt förekommande inom förskolan) – kan användas på helt olika sätt beroende på vem som bestämmer: en pedagog i Göteborg kan få skriva "Stina var ledsn vid lunchen" i appen, medan en kollega i Stockholm uppmanas att undvika liknande formuleringar – trots att lagen i grunden är densamma.

När ansvaret upplevs otydligt riskerar man att helt stoppa informationsflödet, även sådan som både pedagoger och vårdnadshavare faktiskt skulle ha stor nytta av. Genom att klargöra vem som är ansvarig och vilka tolkningsutrymmen lagen faktiskt ger, kan ni frigöra potentialen i era digitala verktyg och skapa en trygg, kontinuerlig kommunikation – särskilt viktig för barn med NPF.

Fristående eller kommunal – olika ansvar, olika möjligheter

Fristående förskola

Som fristående huvudman är ni själva personuppgiftsansvariga. Det ger er full frihet att:

- ▶ Välja app och aktivera funktioner för daglig kommunikation
- ▶ Dela känslig information (humör, sömn, hjälpmedel) när samtycke från vårdnadshavarna finns
- ▶ Skräddarsy lösningar (anteckningar, chatt, bild-/videodelning)

Kommunal förskola

Kommunen är personuppgiftsansvarig och styr vilka appar och moduler ni får använda. Som rektor har du dock rätt att:

- ▶ Efterfråga vilka funktioner som kan aktiveras
- ▶ Begära tydliga GDPR-riktlinjer för daglig informationsdelning

Rekommendationer

1. Sätt ramar tillsammans med vårdnadshavare

För att undvika missförstånd och skapa trygghet i kommunikationen mellan förskola och hem, är det avgörande att tidigt prata om hur, vad och när information ska delas – särskilt vid misstanke eller diagnos inom NPF.

Utvecklingssamtalet är ett naturligt tillfälle att:

- ▶ Fråga vårdnadshavarna hur de vill bli kontaktade (t.ex. app, telefon, muntligt)
- ▶ Ta reda på vilken typ av information som är viktigast för just dem (t.ex. känsloläge, sömn, framsteg)
- ▶ Berätta om vilken plattform ni använder och vad som GDPR tillåter er att göra
- ▶ Följ upp vid utvecklingssamtal – har det fungerat, eller behöver något justeras?
- ▶ Skapa ett enkelt dokument/mall där ni tillsammans formulerar:
- ▶ Kommunikationsätt (t.ex. app, sms, samtal)

- ▶ Frekvens (t.ex. dagligen, vid behov, veckovis)
- ▶ Innehåll (t.ex. sömn, mat, mående, framsteg)
- ▶ Ansvarsfördelning (vem skriver, vem tar emot)
- ▶ Detta blir ett stöd både för personal och vårdnadshavare – och säkerställer att kommunikationen sker på ett sätt som passar barnets behov och båda parter förutsättningar.

2. Se över vilka funktioner som faktiskt finns i appen – notera att alla funktioner inte är påslagna från början

- ▶ De flesta appar som används i förskolan är modulbaserade. Det innebär att vissa funktioner är tekniskt tillgängliga – men ändå avstängda som standard.

Detta beror ofta på att:

- ▶ att kommunen gjort en försiktig tolkning av GDPR och valt att begränsa vissa delar
- ▶ att appen har levererats med ett grundutförande där mer avancerade funktioner behöver aktiveras manuellt
- ▶ att vissa funktioner kräver särskilt godkännande eller utbildning innan de slås på

Konsekvensen blir att förskolor kan missa möjligheter till bättre kommunikation – inte på grund av tekniska begränsningar, utan för att funktionerna helt enkelt inte är aktiverade.

Tips:

- ▶ Be leverantören om en funktionsöversyn – vilka moduler finns, vilka är inaktiverade och varför?
- ▶ Om du jobbar kommunalt: kontakta kommunen för att fråga vilka funktioner ni får aktivera

Det kan handla om funktioner som:

- ▶ Chatt-kommunikation mellan pedagog och vårdnadshavare
- ▶ Checklistor eller mallar för att snabbt kunna återkoppla om sömn, mat, känsloläge etc till vårdnadshavarna
- ▶ Anteckningsfält kopplat till enskilda barn

3. Avsätt tid för kommunikation – inte bara dokumentation

Många i förskolan upplever att det är svårt att hinna med den dagliga kommunikationen med vårdnadshavarna. Samtidigt uttrycker föräldrar att de vill få mer insyn i barnens dag – särskilt när det gäller positiva upplevelser, framsteg eller utmaningar. För att detta ska bli möjligt krävs att kommunikationen ges utrymme i vardagen. Att avsätta tid, om så bara några minuter, lyfts av pedagogerna själva som den enskilt viktigaste framgångsfaktorn för att lyckas.

Tips för att lyckas:

- ▶ Identifiera små stunder i vardagen där kort kommunikation är möjlig – t.ex. före vilan, gå undan under mellis eller vid utevistelse och schemalägg den tiden för kommunikation.

4. Gör det lätt att kommunicera – använd enkla mallar och checklistor

Att skriva långa texter i en stressig vardag är sällan realistiskt. Men meningsfull kommunikation behöver inte ta mycket tid – ibland räcker det med en kryssruta, fasta svarsalternativ eller en enkel mall. Det gör det lättare att få med det viktigaste, särskilt när det gäller barn med NPF, där information om exempelvis humör, sömn eller stödbehov ofta är extra viktig.

Tips:

- ▶ Använd färdiga mallar om appen erbjuder det – och ta kontakt med leverantören om funktionerna saknas.

5. Skapa tydlig ansvarsfördelning i arbetslaget

För att kommunikationen med vårdnadshavarna ska fungera i vardagen behöver det vara tydligt vem som gör vad. Annars är risken att alla tror att någon annan ansvarar för att uppdatera – och så sker det inte alls.

Det behöver inte vara en stor insats – ibland räcker det att en person har särskilt ansvar för att:

- ▶ Skriva i appen ett par gånger i veckan.

6. Skapa tvåvägskommunikation – inte bara informationsdelning åt ett håll

I många appar sker kommunikationen främst från förskolan till hemmet. Men både vårdnadshavare och pedagoger har uttryckt behov av att kunna dela information även i andra riktningen.

Flera vårdnadshavare önskar ett enkelt sätt att meddela sådant som att barnet har sovit dåligt, ätit lite eller varit oroligt på morgonen.

Den här typen av information är ofta svår att hinna dela muntligt – eller känslig att ta upp när barnet hör. Samtidigt är det värdefullt för personalen att få veta i tid, så att de kan bemöta barnet rätt under dagen.

Tips:

Se över om appen erbjuder möjlighet för vårdnadshavare att fylla i en kort daglig "hemrapport" eller om det finns en chattfunktion.

7. Våga efterfråga önskemål – apparna är till för er

Flera pedagoger uttrycker att de gärna skulle vilja använda checklistor eller färdiga mallar i appen – men att funktionen saknas. Samtidigt visar erfarenheter att leverantörer ofta är positiva till förbättringsförslag, särskilt när det handlar om funktioner som förenklar vardagen i förskolan.

Tänk så här:

Apparna ni använder är skapade för att stödja ert arbete – och utvecklas ofta i nära dialog med användarna. Leverantörer vill gärna höra vad som saknas.

Tips:

- ▶ Kontakta app-leverantören direkt och berätta vilka funktioner ni saknar
- ▶ Ge konkreta exempel: "Vi önskar kunna fylla i barnets dagsform via kryssrutor – sömn, mat, humör"
- ▶ Gå via huvudmannen om ni inte har direktkontakt med leverantören
- ▶ Lyft frågan i nätverksträffar eller med kollegor – kanske finns en lösning i en annan kommun eller hos en annan förskola som använder samma app

Det behöver inte vara avancerat. Ett mejl eller telefonsamtal kan räcka för att sätta utveckling i rörelse – och bidra till att skapa bättre verktyg för hela sektorn.

8. Våga be om råd – du behöver inte ha alla svar själv

Många rektorer känner sig ensamma i frågor om vad som är tillåtet att dela digitalt – men du behöver inte tolka GDPR eller appfunktioner på egen hand.

För fristående förskolor:

- ▶ Kontakta leverantören av appen – de kan ofta svara på både funktionalitet och GDPR-stöd.
- ▶ Sök rådgivning via Almega Utbildning (Fd. Friskolornas riksförbund) om ni är medlemmar.

- ▶ Vid juridiska frågor: kontakta Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) eller en dataskyddsjurist.

För kommunala förskolor:

- ▶ Vänd dig till kommunens dataskyddsombud eller GDPR-samordnare
- ▶ Be om skriftliga riktlinjer – vad får ni dela, och hur?
- ▶ Be kommunen samordna med leverantören om det uppstår oklarheter

Källor och underlag:

- Dataskyddsförordningen (GDPR), EU 2016/679
- Skolverket – www.skolverket.se, material om GDPR
- Friskolornas riksförbund / Almega Utbildning – GDPR-stöd och juridisk rådgivning via skoljurister (för medlemmar), www.almegautbildning.se/
- Kommunikation med leverantörer av appar för förskolan (Unikum, Tyra, Skolplattformen, maj-juni 2025)
- Intervjuer och enkäter med förskolepersonal, vårdnadshavare och rektorer, utförda våren 2025
- Språklig bearbetning gjord med stöd av AI-verktyget ChatGPT (OpenAI GPT-4o), i kombination med manuell redigering